

Yrke: Körpedagog

Körsång har alltid varit stort i Sverige och blir bara allt mer populärt. Men hur fungerar det att arbeta som körpedagog? Intermezzo har träffat Åse Hagerman, dirigent och körledare, för en glimt av en annorlunda sida av musikers och artisters arbetsmarknad.

NAMN: Åse Lilly Hagerman

ÅLDER: 52

FÖDD: Uppsala

BOR: Viby, Sollentuna

FAMILJ: Sönerna Jens 19 och Henrik 21

UTBILDNING: Logonomutbildning (sång- och talpedagog) vid Stockholms Musikpedagogiska Institut och ett stort antal olika körledarkurser.

NUVARANDE KÖR: Dirigerar och sjunger i Alba Show Chorus sedan 2005. I Nordiska mästerskapen för kvinnlig barbershop i år tog kören guldmedalj, och vann dessutom guld i kategorin Small Chorus. Förra året vann Alba guld i den internationella körtävlingen Harmony Classic för småkörer (Div A) i San Antonio, Texas. I november sätter de upp en spökshow på Dieselverkstaden i Sickla.

LYSSNAR PÅ: Soul, pop, rythm & blues, jazz, afroamerikansk musik

GODA EGENSKAPER: Positiv, entusiastisk, pedagogisk, humoristisk och har en stark drivkraft.

SÄMRE EGENSKAPER: Igångsättare men inte slutförare, i synnerhet inte när det gäller administrativa saker.

OM ÅSE INTE BLIVIT DIRIGENT: Något inom utbildning, planering av kursverksamhet. var på väg att bli hushållslärare...

LÄS MER PÅ
www.hagerman.se
www.albашowchorus.se

Åse Hagerman har snart 25 års erfarenhet som körledare och pedagog, och har många strängar på sin lyra och tusen järn i elden. Hon arbetar som röstlärare, coach, föreläsare och körledare och undervisar i tal och sång, kroppsspråk och kommunikation, inläringsteknik, dirigering, sångmetodik och ledarskapsfrågor. Som coach axlar hon rollen som lärare, mentor, rådgivare, stöd, hjälp och pådrivare i de körer som anlitar henne.

Musiken har alltid varit central i Åses liv och hon berättar att det alltid funnits ett behov av att uttrycka sig genom musik, ända sedan hon fick sin första gitarr när hon var tio år. – Det lyssnades mycket på musik hemma, klassiker som Ella Fitzgerald, Billie Holiday, Monica Zetterlund och Bill Evans. Och mamma spelade gitarr och sjöng, och jag blev ju lite nyfiken på hur man gjorde, skrattar Åse.

EN AHA-UPPLEVELSE FÖDDE EN PASSION

Åse berättar om hur karriären som dirigent och körledare började när hon gick med i en kör i Stockholm 1980:

– Där fick jag en aha-upplevelse som födde en passion! Dirigenten tyckte det var kul att låta alla körmedlemmar prova på att dirigera någon gång ibland. Jag hade bara varit med i några månader och hade fullt schå att lära mig repertoaren, när körledaren bad mig komma fram. Jag blev alldeles iskall och sa: "...men jag kan inte den här låten!". Men hon svarade bara med: "Du kan väl prova!"

– Det kändes som en obändlig kraft tog tag i mig när jag stod framför kören och dirigerade för första gången i mitt liv – det var omvälvande och vansinnigt kul! Efteråt jublade kören, applåderade och höll aldrig på att sluta. Jag bara stirrade och tänkte att vad

var det där? Veckan efter ringde dirigenten och bad mig bli vice dirigent. Hon sa: "Du har det". Jag visste inte ens att jag hade en talang för det, men när jag väl hade börjat så gick det inte att stoppa taget.

EN BERG- OCH-DAL-BANA I SOCIALT LIV OCH EKONOMISK OTRYGGHET

Arbetet som dirigent och körledare beskriver Åse som en berg-och-dal-bana. Det kommer perioder av oerhört mycket jobb, och sedan kommer det perioder av total stiltje. Man får ge upp kvällar och helger, och sitt sociala liv.

– De flesta körer är ju amatörer och repeterar på kvällstid eller helger. Det gäller även utländska körer. En av mina stora inkomstkällor är att åka utomlands och coacha körer. Det innebär också att jag befinner mig utomlands varje sommar, så jag har inte ens semester med min familj. Det är det verkligt tuffa med det här jobbet, och ekonomiskt finns ingen trygghet.

RYKTESVÄGEN TILL UPPDRAGEN

Åse får en hel del av sina uppdrag tack vare de framgångar hennes körer haft.

– Folk håller ögonen på vilka det går bra för, och tack vare körens framgång får människors syn på mig. Och de får förtroende för mina arbetsmetoder när de ser resultatet.

Åse har t ex coachat "Richtones" i flera år, en kör som blivit International Champions flera gånger om. När de stått på scenen efter att ha vunnit, har de passat på att tacka: "En av våra coacher som har betytt mycket för oss är Åse Hagerman".

– Den stora publiken får ju då direkt bekräftelse på att min coachning ger bra resultat, vilket i sin tur hjälper till att sprida ett gott rykte.

Åse med sin kör Alba Show Chorus. Den 22 november kan man se dem i spökshowen "Alba från andra sidan – en nära-döden-upplevelse" på Dieselverkstaden i Sickla.

Åse berättar att hon haft stor glädje av att tillhöra Sweet Adelines International (SAI), en organisation för kvinnlig barbershop med ca 30 000 medlemmar. Det är världens största kvinnliga hobbyorganisation och ett av SAI:s syften är utveckling genom utbildning och tävlingar.

Som dirigent har Åse nått den högsta nivån inom SAI, Master Director. Den nås genom ett certifieringsprogram samt att kören lyckas med höga tävlingspoäng. Inom SAI utses dessutom, genom rekommendationer och utvärderingar, en särskild lärarkår (Faculty) som undervisar sångare över hela världen. Det är få förunnat att, som Åse, ha nått den tredje och högsta graden: Certified International Faculty. Det gör också att hon blir erbjuden att undervisa på IES (International Education Symposium). Ett årligt utbildnings- och tävlingskonvent för körsångare världen över.

– Det kommer folk från hela världen till de här klasserna. Om de i mig ser en dirigent som de tycker kan sina saker, har en smittande entusiasm eller härlig energi som de vill ha till sin kör, så anlitar de mig som coach.

ETT HELTIDSARBETE

Kan man då jobba heltid med det här, eller måste komplettera med annat?

– Ja, räknar man in all administration och kommunikation med kunder över hela världen, så är det heltid. Men man måste komplettera med annat för att det ska fungera både ekonomiskt och på andra sätt. Man behöver kanske inte ha ett annat jobb vid sidan om, men man måste göra sig så bred som möjligt, t ex skriva arrangemang som man säljer. Man måste också se till att hela tiden få mer utbildning och nytändning – även inom andra områden. Det senaste året har jag gått kurs i projektledning, utbildning för utbildare etc.

Åse menar att man måste förkovra sig hela tiden, utöver den musikaliska inspirationen. Det ger också ett jämnare flöde, både ekonomiskt och tidsmässigt, och under lågintensiva perioder ger det inspiration så att man inte går ner i något slags dvala.

EN VANLIG ARBETSDAG FINNS INTE

Det är väldigt olika hur Åses arbetsdagar ser ut, men det kräver oerhört mycket adminis-

tration och mejlkonversation.

– I går t ex satt jag hela dagen och bara organiserade en resa som jag kommer att göra nu i sommar. När jag åker i juli så är det 18 körer som ska dela på kostnaderna för resan, så jag ska bli skicka ut en massa fakturor. Åse berättar vidare om sommarens arbete, resan går till USA: Newark, Chicago, St Louis, Indianapolis, San Antonio, Minneapolis, Colorado Springs, Seattle, en sväng till Vancouver, Canada och så Los Angeles. Sedan direkt till Nya Zeeland: Wellington, Christchurch, Invercargill, över till Melbourne, Australien, och avslutningsvis till Sydney där hon coachar tre olika körer. Det blir totalt nio veckor på resande fot.

Vanligtvis är hon inte borta fullt så länge. Sommaren brukar bjuda på fyra veckors coachning i USA, då hinner hon med 10-15 körer. Det blir mycket resor och mycket omställningar.

– Det är väldigt tröttnande. Ibland vaknar jag och undrar var jag är...? Men när jag väl coachar har jag bara roligt. Kunde jag "beama" mig från plats till plats skulle jag kunna coacha varenda kväll!

ETT JOBB SOM INTE TAS PÅ ALLVAR

Körsång är en folkrörelse i Sverige, och de allra flesta är amatörer som sjunger på fritiden. Påverkar det hur folk ser på ett sånt här jobb, tar man yrket som körledare på allvar?

– Nej, skrattar Åse. Precis så är det: "Vad gör du när du inte gör det här roliga?", "Det är ju bara en hobby. Det är klart att du måste ha ett vanligt jobb som alla andra?", "Hur kan du glida omkring och bara ha kul?". Nej, man tar det inte på allvar.

– Men det gör också att det är svårt att ta tillräckligt betalt. Amatörkörer har liten budget och jag kan inte ta marknadspriser. Det gör att man är ständigt underbetald om man jämför med t ex andra föreläsare. Om jag åker ut och gör en föreläsning för ett företag så kan jag ta mellan 20 och 40 tusen på en dag – det kan jag ju aldrig ta som körpedagog för en amatörkör. Men det här är faktiskt, om man får uttrycka det så, ett kall. Det är min passion och inspiration!

ARBETSMARKNADEN & FRAMTIDEN

På frågan om hon ser att arbetsmarknadens förutsättningar förändrats säger Åse:

– Ja, ju mer nåbar man blir för världen, desto fler hör av sig. Jobben hittar lättare fram till mig med dagens moderna media. Numera kan jag t ex få jobb som föreläsare på företag som sökt på tal, röst eller föreläsare i röstteknik och sedan Googlat vidare på mitt namn. Flera företag har faktiskt anlitat mig utan att ens ha träffat mig, genom att bara gå på goda referenser på nätet.

Åse berättar att man inom barbershopvärlden redan är duktiga på att anlita lärare och gästcoacher – hela SAI:s koncept bygger på det: utbildning, utbildning, utbildning.

– Jag hoppas att det är en attityd som kan sprida sig mer i det svenska körlivet också. Det finns ju goda grunder för att höja nivån av sångteknik och scenisk utstrålning om vi oftare vågar släppa in körpedagoger i alla svenska körer.

– Jag tror hela körsverige är på väg framåt! Vad man än tycker om kvaliteten på TV-program som t ex "Körslaget" så väcker det en lust hos alla. Det kommer ständigt nya körfestivaler, inte bara i Sverige. Överallt sprids idén om att sjunga tillsammans och uppträda för varandra. Det är en trend som bara växer. Jag tror att det bara finns en väg, och det är bredare och större åt alla håll. Körsverige går mot en lysande framtid. Helt klart!

TEXT: NINNI GRUFVMAN

FOTO: NINNI GRUFVMAN & PRIVAT ARKIV

Åse Hagerman